

Az ukrajnai háború Törökországra gyakorolt pozitív gazdasági hozadécai

Az ukrajnai háború első hetei után Törökországban immár egyre többen beszélnek arról, hogy a konfliktusnak a török gazdaságra nézve pozitív hozadécai is lehetnek. A kialakult bizonytalanság miatt ugyanis úgy látszik, hogy az ukrán és az orosz tőke egy része Törökországban tervezi kivárni a háború végét. Ez igaz azokra a nyugati nagyvállalatokra is, akik a háború miatt vagy csökkentett kapacitással működnek, vagy hivatalosan szüneteltetik tevékenységüket a két érintett országban. A nyugati vállalatok Oroszországból való kivonulásához, illetve a gazdasági szankciókhoz kapcsolódik az is, hogy a török gazdaság számos jelentős szereplője folytat már előrehaladott tárgyalásokat arról, miként tudná a kis-ázsiai ország a körvonalazódó oroszországi piaci réseket kitölteni.

Az orosz-ukrán háború kitörését követően Törökországban is leginkább a kedvezőtlen gazdasági hatásokat, illetve negatív forgatókönyveket vették számba. Ez elsősorban a turisztika, a mezőgazdaság, illetve az energiahordozók területére vonatkozott, mely szektorok kapcsán jelentős bevételkiesésről vagy éppen drágulásról szóltak a hírek. Jóllehet ezek a szempontok továbbra is aktuálisak, egyre több olyan fejlemény is körvonalazódik, amely a háború kapcsán akár pozitív hozadékkal is bírhat Törökország számára.

A külkereskedelemért felelős legnagyobb törökországi szervezet, a Külgazdasági Kapcsolatok Bizottsága (DEIK) Orosz-Török Munkacsoportjának vezetője szerint az Oroszországot elhagyó, vagy elhagyni készülő európai és amerikai cégek helyét – kiemelten a parfüm, a textil, a kávé, vagy a gyorsétermek estében – a török vállalatok készek átvenni. Ami a kereskedés rubel alapúvá tételét illeti, az érintettek szerint ez sem okozhat gondot a török vállalatok számára, sőt egyes vélekedések szerint a kétoldalú kereskedelem spektruma ezáltal még jelentősen bővíthet is. *(A kétoldalú kereskedelemben a nemzeti valuta használatát lehetővé teszi a két ország között 2019-ben aláírt kereskedelmi megállapodás is, amelynek értelmében a felek már korábban összehangolták a nemzetközi SWIFT rendszer török megfelelőjét, a SPFS rendszert az orosz MIR rendszerrel.)*

A Moszkva elleni európai és amerikai szankciós politikát elutasító török vezetés nem alaptalanul számol azzal, hogy a háborúban álló országokból jelentős tőke áramlik majd Törökországba. Igaz, amennyire ez a folyamat segítséget jelentene a külföldi működőtőkében nem bővelkedő török gazdaság számára, annyira beárnyékolhatná az ország nyugati kapcsolatait, különösen az USA-val (lásd a még napjainkban is problematikus Halkbank ügye). Kérdés, hogy a 2023-ban esedékes általános törökországi választások előtt, a gazdasági szempontból komoly kihívásokkal küzdő, eredménykényszerben dolgozó kormányzat meddig tud vagy akar elmenni a szankciók kijátszásában.

A korábbi negatív várakozásokkal ellentétben egyelőre a török kivitelezők kezdeti aggályai is alábbhagytak. A háború kitörése óta eltelt több, mint öt hétben ugyanis egyelőre nem állítottak le egyetlen komolyabb projektet sem, vagyis a jelenleg mintegy 6,5 milliárd dollár értékben zajló oroszországi török kivitelezési projektek zavartalanul folytatódnak (igaz, számos építőipari beruházás esetében lehet hallani bizonyos építőanyagok hiányáról, ami lassítja a kivitelezés ütemét).

A török gazdaságra gyakorolt pozitív hatások között említendő az is, hogy az orosz piacról kivonuló amerikai befektetők egy része – akik a háború kitöréséig mintegy 100 milliárd dollárral voltak jelen Oroszországban – Törökország irányába fordult. Moszkva kiesésével a kis-ázsiai ország jelentősége, mint befektetésre alkalmas térség, megnőhet az amerikai vállalatok szemében. Az eddig többnyire háromszereplős (Moszkva-Isztambul-Dubai) verseny ugyanis egy ideig bizonyosan Dubai és Isztambulra korlátozódik majd. Ez a versenyelőny egyes elemzések szerint a törökországi működőtőke volumenét rövid időn belüli a jelenlegi 12 milliárdról 20 milliárd dollárra növelheti.